

บทบาทของสื่อมวลชนในหมู่บ้านวังเคียน อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

นายสุรียันตร์ เขาวนปรีชา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-166-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017675

117 21 1 5 5 2

THE ROLE OF MASS MEDIA IN BAN WANGKIEN AMPHOE LONG

CHANGWAT PHRAE

MR. SURIYANTARA CHAWANAPREECHA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

DEPARTMENT OF MASS COMMUNICATION

GRADUATE SCHOOL

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1991

ISBN 974-578-166-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของสื่อมวลชนในบ้านวังเดียน อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

โดย นายสุรียันตร์ เชาวน์ปรีชา

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย คิริกายะ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คนบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย คิริกายะ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรียันตร์ เขาวนปรีชา : บทบาทของสื่อมวลชนในหมู่บ้านวังเคียน อำเภอลอง จังหวัดแพร่
(THE ROLE OF MASS MEDIA IN BANWANGKIEN, AMPHOE LONG CHANGWAT
PHRAE) อ.ที่ปรึกษา รศ.ดร.ศิริชัย ศิริกายะ, 155 หน้า. ISBN 974-578-166-5

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบถึงบทบาทของสื่อมวลชนในหมู่บ้านวังเคียน อำเภอลอง
จังหวัดแพร่

ผลการวิจัยพบว่า สื่อมวลชนในหมู่บ้านวังเคียนในการให้ข่าวสารแก่ชาวบ้านโดยวิทยุให้ข่าวสาร
ระดับท้องถิ่น, ให้ความรู้ระดับท้องถิ่น, ถ่ายทอดวัฒนธรรมพื้นบ้านจากคนรุ่นเก่าไปสู่คนรุ่นใหม่ และให้
ความบันเทิงอย่างเป็นกันเอง

โทรทัศน์มีบทบาทให้ข่าวสารจากกรุงเทพ, ให้ความรู้ในนวัตกรรมใหม่ ๆ, ถ่ายทอดวัฒนธรรม
จากคนรุ่นเก่าไปสู่คนรุ่นใหม่ และให้ความบันเทิง

ชาวบ้านได้รับประโยชน์จากการใช้สื่อมวลชนและมีความพอใจที่ได้รับประโยชน์ดังกล่าว
จากสื่อมวลชนด้วย

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

SURIYANTARA CHAWANAPREECHA : THE ROLD OF MASS MEDIA IN BANWANGKIEN,
AMPHOE LONG CHANGWAT PHRAE : ASSO.PROF.SIRICHAIRIRIKAYA, Ph.D.
155 pp.

The purpose of this study is to examine the role of mass media in
Ban WangKien, Amphoe Long, Changwat Phrae.

The resulets of the study find that mass medium especially radio
provides local news, local knowledge, culture heritage and entertainment.

Television usually provides Bangkok's news, innovative knowledge,
culture heritage and entertainment.

The villagers gain the benefits from the uses of mass media and
also satisfy those benefits.

ภาควิชา ดร. สิริชัย ธีระพร
สาขาวิชา ดร. สิริชัย ธีระพร ๑๕/๖
ปีการศึกษา ๒๕๓๓

ลายมือชื่อนิติ [Signature]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดร. สิริชัย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาช่วย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ อาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ และคำแนะนำของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ และ รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ สุธิ พลพงษ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ขอขอบพระคุณ ดร.วิรัช เศรษฐสุนทรค์ ดร.วุฒิ บัวเหม คณะมนุษยศาสตร์ อาจารย์ วิจารณ์ ปناهกุล คณะครุศาสตร์ ดร.วิวรรชนี มุขติ คณะวิทยาการจัดการ วิทยาลัยครุตรดิตถ์ สหวิทยาลัยล้านนา ที่ได้ช่วยเหลือการวิจัยและการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ ผู้ใหญ่ พรรลภ ลากคำ ผู้ใหญ่บ้านวังเคียน อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ และ ชาวบ้านวังเคียนทุกคน ที่ให้ข้อมูลในการวิจัย และให้การอุปการะตลอดระยะเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม ขอขอบคุณ พันโทสวัสดิ์ ปราบทอง หัวหน้าสถานีวิทยุ ก.ว.ส.2 จังหวัดแพร่ และ จสอ. ประหยัด สารจินดาพงษ์ ผู้จัดการรายการสถานี ที่ให้ข้อมูลอันมีประโยชน์ในการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

สุรียันตร์ เขาวนปรีชา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการภาพประกอบ	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 ทฤษฎีแนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
3 ระเบียบวิธีวิจัย	24
หลักเกณฑ์ในการวิจัย	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการเก็บข้อมูล	27
วิธีการวิจัย	29
การวางแผนและเตรียมการวิจัย	31
บทบาทของผู้วิจัย	31
การปฏิบัติงานภาคสนาม	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
การประเมินผลการปฏิบัติงานภาคสนาม	38

บทที่	หน้า
4 บทบาทของวิทยุในหมู่บ้านวังเคียน	42
บทบาทของวิทยุในหมู่บ้านวังเคียน	42
การใช้และความพึงพอใจของผู้รับสารจากวิทยุ	72
5 บทบาทของโทรทัศน์ในหมู่บ้านวังเคียน	98
บทบาทของโทรทัศน์ในหมู่บ้านวังเคียน	98
การใช้และความพึงพอใจของผู้รับสารจากโทรทัศน์	115
6 บทบาทของสื่อมวลชนในบ้านวังเคียน	129
การทำหน้าที่ของสื่อมวลชน	129
บทบาทของสื่อมวลชนในบ้านวังเคียน	131
เปรียบเทียบบทบาทของวิทยุและโทรทัศน์ในบ้านวังเคียน	134
สรุป	141
7 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	144
สรุปผลการวิจัย	144
ข้อจำกัดในการวิจัย	148
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	149
บรรณานุกรม	152
ประวัติผู้เขียน	154

สารบัญรูปประกอบ

รูปที่	หน้า
1 หน่วยประกอบต่าง ๆ ของแบบจำลองการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ..	17
2 การสื่อสารสองทอด	18
3 แบบจำลองจิตวิทยาพลวัต ของ เดอเฟลอร์	19
4 แบบจำลองการครอบงำเกี่ยวกับสัมพันธภาพของสื่อมวลชนและผู้รับสาร	20
5 แบบจำลองเชิงจิตวิทยาของ คอมสตอค	21
6 ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการใช้สื่อ	22
7 แบบจำลองการสื่อสารสองทอด	50
8 แบบจำลองจิตวิทยาพลวัตของเดอเฟลอร์	54
9 แบบจำลองจิตวิทยาพลวัตของเดอเฟลอร์ แสดงโครงสร้างจิตวิทยา	65
10 แบบจำลองของแคทส์และคณะ	79
11 การใช้และความพึงพอใจของชาวบ้านเทียบตามแบบจำลองของแคทส์และคณะ	79
12 กระบวนการเลือกสรรข่าวสาร 3 ชั้น	83
13 แบบจำลองจิตวิทยาทางพลวัตเทียบกับพฤติกรรมของชาวบ้าน	88
14 องค์ประกอบของการใช้ประโยชน์ของการได้รับความพอใจ	93
15 กระบวนการใช้ประโยชน์และความพอใจจากการฟังโฆษณาทางวิทยุ	94
16 กระบวนการใช้ประโยชน์และความพอใจจากการฟังรายการบันเทิงทางวิทยุ	97
17 แบบจำลองการสื่อสารมวลชน 2 ทอด	105
18 การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนแสดงถึงผู้ให้ข่าวสารเสริม	105
19 แบบจำลองการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสาร	118
20 องค์ประกอบการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของชาวบ้าน	118

รูปที่		หน้า
21	แบบจำลองการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสาร	123
22	การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมรายการละครขอ	123
23	แบบจำลองการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสาร	128
24	การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของชาวบ้านจากการชมรายการบันเทิง	128